

Miriszlai
Mihlós

Kő Bönön

Kő Bönön

Írta és metszette:

Miriglai Miklós

~ 1991 ~

Anyáttan, megalázott múltunk
darabkáit rabszatom,
pedig a lavina felszínére
Kellene kapaszkodnom,
ahogy csattogó kerekekre rimelve
lúktat ezer villanypózna,
egy-egy időtlenségbe tapadt,
ottfeledett peron-óra,
elsuhanó felirat,
városok kifeszlett bélése,
potyautas társam a ráncigáló,
elűzhetetlen réviület,
föld alá tűnt támfalaim,
szánjátok meg bolyongásim,
századoknál sírhantjain
kétrét hajlott gondolatim...
Hogy viselkednént el
a fakadó derűre lecsapó
száraz indulatvillámokat,
ahogy a titkon összedezgetett

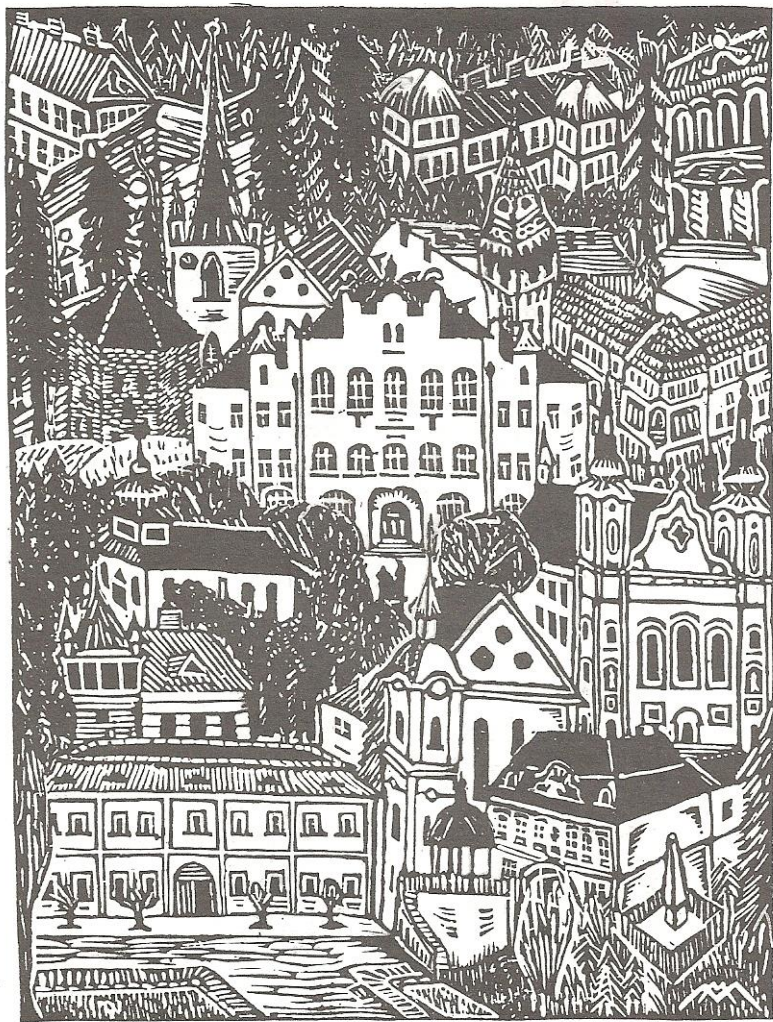
ismeretekből életre kel
egy kép, egy legenda, egy ükapa,
odébb penderítve a hétköznapi
filléres gyötrelmeit,
a mindenkori hőselölt sereget,
hogyan nézhetném, miént pöffeszbedt
a törvénynek bitáltott gyűlölet,
sikoltanék, s hangom lesz bűvőpatat,
bár hallom a patkódobogást,
midőn pirkadatkor városba
hajtatott István ükapám,
sőt és szászámért, meg, hogy
hazatért-e már Kossuth Lajos —
A kő nem elég maradó,
a pergamén köpönyegként forgozható,
mégis a beépített, lebontott,
újra beépített téglá,
a szájhagyomány repedezett boltíve,
okiratók elzárt korhadása,
naponta futárral váltott levél,

ládafia ezérrágta Kalendáriumma,
felbeszátadt fökönyve,
utcat, Kapualjat lehellete
szól eleintről, jó termésről, sáskahadról,
békétlenségéről...

Összeszámlálom veszteségeimet,
a százados tetteket, a neveket,
a vonuló elpusztítottakat,
elősorolva csökönyösen és bevallottan
Bivételezetteimet,
gondosan föltarisznyálva
e legdrágább utazásra,
melyhez a menetjegy
idegsejtekkel fizetendő,
& hátrahagyom Binőtt holmim,
harminc esztendőmet,
a Biegett lármafák gyökerét,
barátaim Bülönös hangléjtését,
minden vagyonomat,
mi leltáramból Bimaradt.

Marosvásárhely

Suhogna a karszi gyertyánok,
vitéz, dalias ellenséget,
fakard telepel büszkén, míg zord
dereken lüktetőn végigrebben
a kinczó emlétkopogás,
szelendőnyi föld, nemrégien lételem,
ma, ritkán elérhető zárandóhelyem,
ó, kötődéseket szétszaggató
elvágyódás, hová telerted
befogatlann robogó szelérem ridjét,
kalandot lehellő ligeteléből,
a folyó komoly habjaiból,
az egykori Lovarda gyepéről,
kavézót megbítt füstjéből,
fellegráunakból, a „Bolyaiból”...
Ha ülhetel dyltor a vár tövében,
besetésre suhanna a galambot
a megfélemlítés birodalmába,
tenyeremből morzsa hullik,
emlékezni kell minden mozdulatra,

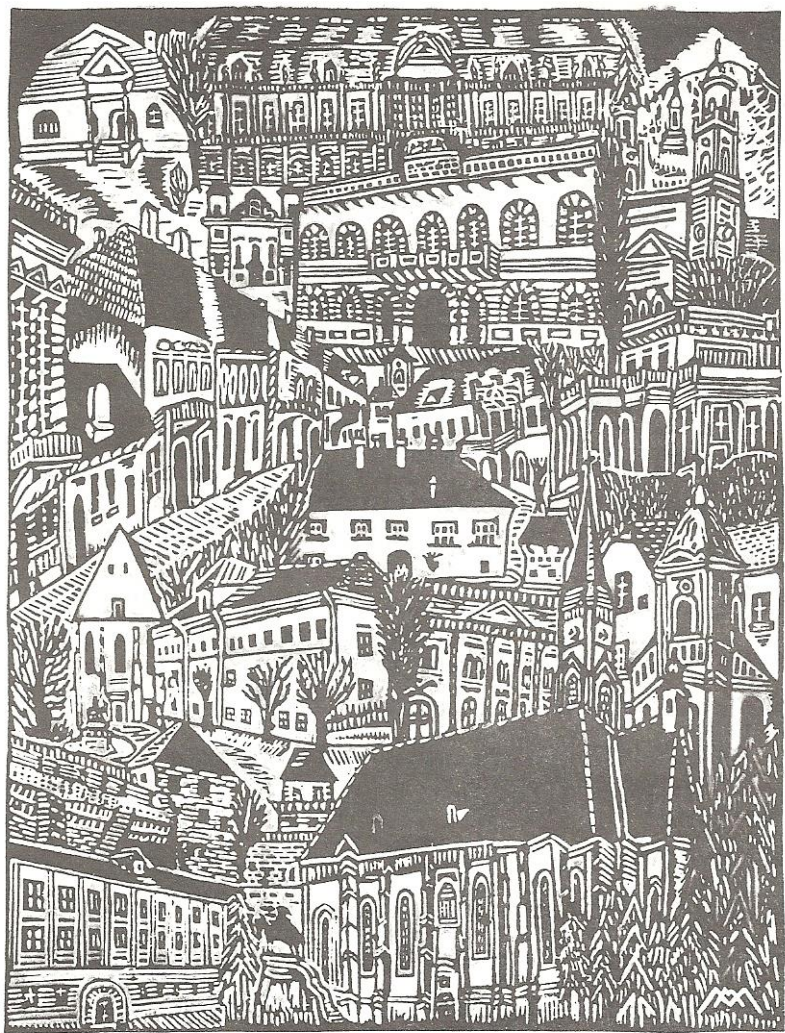

majd a kihallgatáson számonkérte,
s a vallomást aláírni,
meg a szánom-bánom nyilatkozatot,
mint Maros a gáton, minden lefolyt,
lebegni ugráltunk a babóba,
hol nincs úszás, csak lélekjelenlét,
ki összerostbad, ki fejet bajt, ki elsodródit...
Bordáim alatt dobog
a templomot, a tornyot ritmusa,
ki tudja, ki hallja a sorokat,
ahogy Eszternai azóta is mondja,
míg a szél elsöpri a tájat,
s ezer mérföldről kell látnom, amint
János Zsigmond a várból épp kijöve,
és minden felekezeti híveit ujjongani,
astán Bethlen Eszter nagyszájos fejedelem
halt szavát hallanom a nagypiacon:
„Ezen naptól kezdve, Isten Kegyelmeből
és a mi atyáinkból legyen e település
szabad Bicsalyi város, az időt végzettségig

Maros-Vásárhelynek nevezetesen!"
Már nem buldácsolót a meleg avarban,
bár tudom, hol nő Kalasmandító,
hóvirág, kőöröcsin, gyöngyvirág,
gyengéden lépet e földre,
ükapáink porát alig tapodjam,
s kútba merült tekintettel
fürkészem a kifürkészhetetlent,
az egykori város utolsó kívánságát,
talán a végbúcsú ideje is lejárt,
állhatunk tabaratlan fővel,
ahogy a kollégium galombjai
éppen éri a napot,
szárnyel alatt a Bem-szobor,
s a Téka sarkánál utolszor beforduló,
ételt-italt a Kamasszotknak
hozomra foladó Seregi bácsi visszaint,
a fagyos kuszaságban
egyetlen mondat bigyózik:
az időt doigesztelték...

Kolozsvár

A
z
 első idegen hely,
 gyerekszemmel nevenincs káprázat,
 ahogy az olvasmány bástyává mered,
 s az otthon napi penzummat rendelt
 másféle szó itt eláraszt,
 gyémántkemence, avagy ördögháza,
 elpusztítandó, legfőbb veszedelem
 a falak tanúvallomása,
 s néhány suttogva kijelent
 okos tanári szó alatt
 tudatlanságom boldog kitérője
 örökre összeroppant —
 már a láz húzogatója gondolatom,
 míg átcsörtetnek a boltívek közt
 a várost törők kézre nem adó harcok,
 kápuajtókba behúzott sebesültek,
 felszem oldalamon ellőtt lábbal, helyén
 a csata minden vasa sajog,
 baj, fejedelem! — mit kerestünk Lengyelországban,
 mert kell bátyámmal tatár szíjon botorkálni,

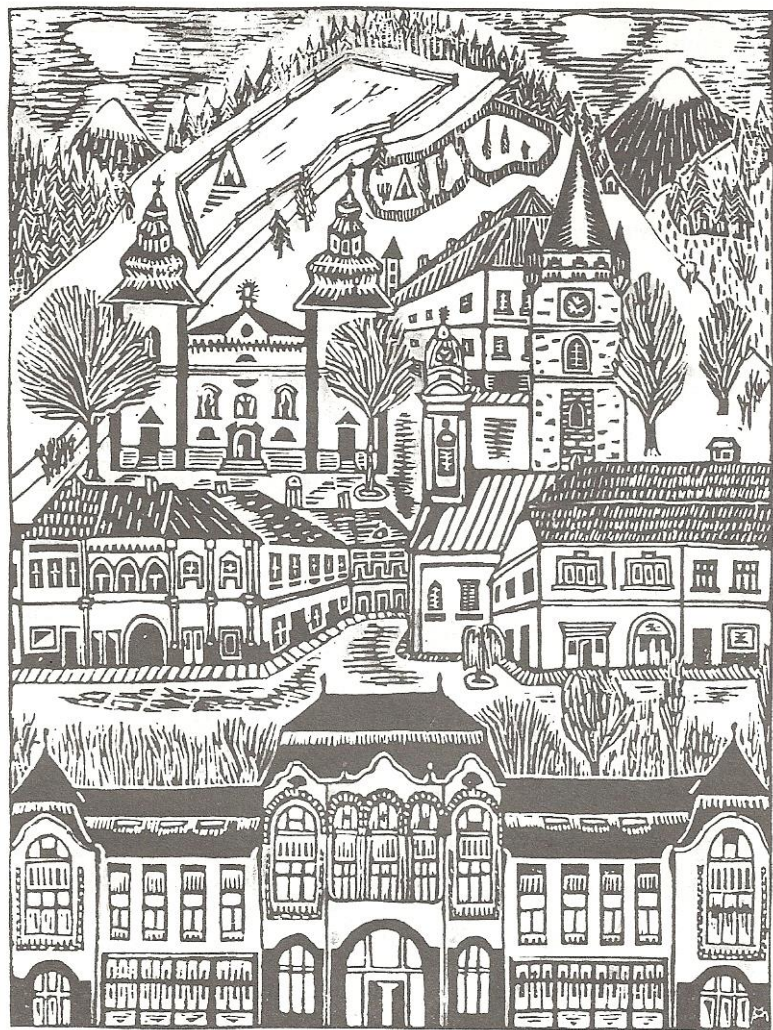

anyai asszonyokat a sarca Kuporgatni,
körülöttem veríték-boszporús homlokat,
érezem a tépést cserélő hajadon puha ujját,
a léletlebbentő, lágy fuvallatot,
lenhajú leányok lenge, alig lila
lepelben lassan lejtenek felém...
Mikor vérem folyt, csontom roppant,
még nem harcoltat igazoló elméletek,
s a város Kulcsos, Kincses maradt,
láttam: parázsón táncolt a sámán,
a Házzsongárdba bejárni biztatott...
Én, Pécsi utód, a Kőbe véselt neveket
zongéival emlékezem,
Kidobált csontok és Kővet,
lekapart feliratok Kisértenet,
megannyi meghívó, valami
időből bitangul Kieső helyre,
nehogy sziszegésre vetemednének,
mire estüdült itt Bocskay fejedelem,
mi maradott a polgároktól, eleint akaratából—

testükre Bessel írott történelem,
lehet, most Castaldo Beres halálra,
vagy talpunto alatt reccsen
a Báthori Zsigmond ácsolta vérpad,
vagy éppen őrt állunk Szilágyi Erzsébet
ajtaja előtt, újszülött sírását hallgatni,
mind arccal a falnak állunk Bédéseinkkel,
mely bűnökért kell ily keservesen
vezetelnünk, s hanyadiziglen,
hány vágást fogunk még kibírni
e feneketlen Kaszásveremben,
egyre csak hullva alá,
s ha egyszer miszlikbe szabadva
mégis megérkeznénk,
nem érdekelt, milyen lesz a fogadtatás,
ám igen, hogy ki áll majd ott lépünkben,
holmi habzó szájú véreb-e,
rárontva valón, maradék fajtájára,
pitizve, nyalva az aréna porába
mutató császári hüvelykujjat ??

Nagybánya

 i tudja, a népemlékezet mely befalazott
 cellájából csendülhetne föl e mámorító név:
 Asszonypatala! - Zagar, a kiöntött vér patala,
 noha a város idegenül fülel szómra,
 bedvestedni jöttem, nem fogcsikorgatni,
 pedig erre régen fejezt a törvény,
 a sokat kópére vert aranyat elgurultak,
 az éles pengéket mind elrohadtak,
 telérhegyek felélyes gyomrában ma is
 összébbhúzódnak a mindennyelvű szegények
 az ezerágú korbács nyelve alatt,
 csak én, a vendég, az idegen sóhajtok:
 hej, ha egyszer együtt láthatnánk üveg alatt,
 mondjuk a Múzeum-körúton sétálgatva,
 az itt ezer éven át felszínre hozott,
 s méltatlanul eltékozolt kincseket,
 hogy lám, mire nem tudtak őseink eréllyel
 vigyázni a sosemvolt, eltűnt paradicsomban -
 Jobb a mindent belepő epe helyett
 ezerjófű keserűségét ízlelni meg,

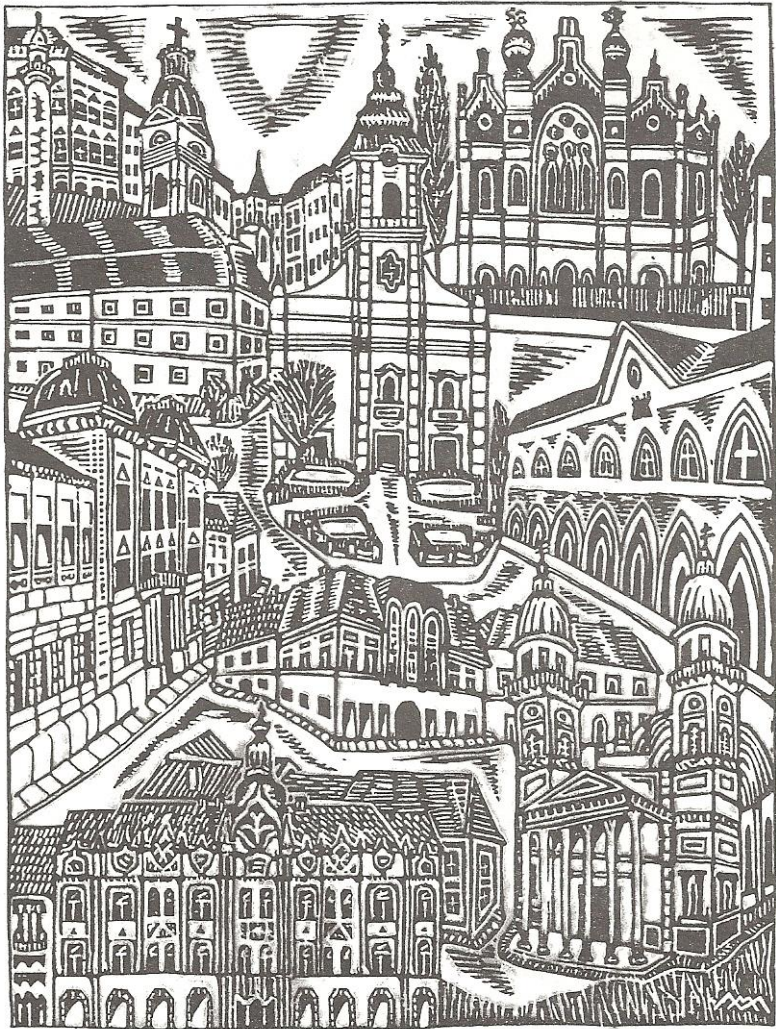

mely ott bólogat az augusztusi réten,
fintorogni, bahotában basat fogni
a fenyveset fölséges pörölésében,
hegyi patakot csacska gurgulájában,
hová raktározgam az itt-ott lapuló
barátaim lassan fakuló arcát,
a part fölszáradó szivárvány-gallériját,
s hol egykor festőt rajongtat minden
fölbukló, mocorgó valondtűrésért,
nyoma nincs a teremtő meqhittségnek,
bűskomor tömeg árad mindenünnen,
fojtogató ipari köd terpeszbedit...
Fagyos szállodaszobában érnek a csillagok,
vacoqva közelit valami álomféle,
csak gubbasztot, s rügyeket csipegetet,
a tehetetlenség meddő dugzanatait,
s látom az éjszakai örhegyet
minden villogó lármafaját,
míg risogatnal óriás vasfereplőttel,
a tollamat harsónát borzolja

dühöngő, elborult ritmusban,
mintha a halál madara volnét,
s ha elpusztítanát, nem találnét rájuk,
pedig csak magyarul gondolkodom —
Mikor jön a megismerő ébredés,
az egymást elviseelni képes bölcsesség,
lám, a nagy történelmi szél előbb
hozott közent vízesárkot, szögesdrótot,
azán reánt rontotta a tetőt,
s most Bisöpörni késziül már mindöntet,
van, ki az első fuvallatra fölrebben,
van, ki arccal a földnét, lapulni próbál,
hogy tán egyszer minden vihar elül,
megbétélve ott, hol ma gyűlölni tanul
ártatlan kised, kamassz, felnőtt, aggastyán,
megyint?, maradint?, netint már egyformán
erkölcsös, Istent bíró a cselekedetint,
mint gyógyíthatatlan betegnét, ha
felismerhetette az alattomos jelzést,
s tudja, hamarost haszontalan féreggé lesz...

Szatmárnémeti

A földön rokonként idegen
füge, kágya, folyó,
megszólásból nem tapasztot

bazai érzést,

csak vágyakozom tovább otthonra, ma még.

Önkéntes, szigorú ama csend, -

mint a szobrot helye

öntudatlan városunkban, -

mi körülölel,

s a fojtogató, be nem vallott remegés.

Száműzött alaktól telepét

félem át búskomor

emberét tolongásában,

Pi-Pi bekerít

lelket, lelket, kitanult hovatarozást.

Igy élünk botorul, betötött

szemmel, árván, sivár

Pöligetben télovázva,

cinikus bírák

tilalmi közt evicélünk örökös.

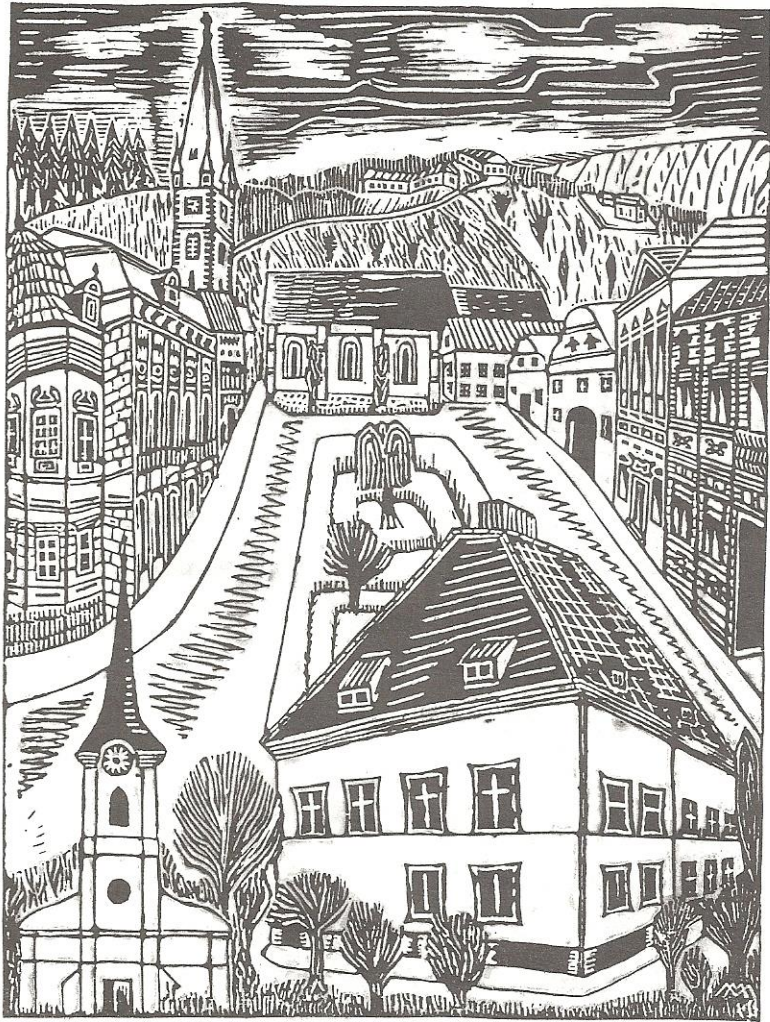

Emlékezz, Buzsá álmodozó:
Bergető tatárra,
Rátóczi dió baragjára,
ma el ne feleddj
hadat útján kiszorult fejedelmet.
Tallérok sarcoló lengyelnek
guzulnak szanaszét,
mégis, mentővár lehet, ha Bell,
ideszaladó,
pihéző, nem egy országos nagyszonyvat.
Mélységben feszülő türelem,
rég nyakunkra szorult
százados összefonódás,
letiportatás,
mi alatt élhet még errejelé magyar.
Sirály ül olajos szamoson,
parti betonerdő
zabálja a megörzendőt,
s rohamosan fogy,
Bóholva bár sohasemvölt, hős hagyományt.

Majd robbanni fog ösliliom,
gyáva férgel helyett
mályva lesz már forradalmár,
riadót bűgva
nagyon szaporán kardvirágnak, helyettüent.
Hajnalba szaladél, harmatos,
délután látomás,
minden estént gyertya lángja,
riadalom-tűz,
Ei is fúfogatját szörnyszelet hamarost.
Tarlóör, aki szörna reánt
átkot, nyálat, golyót,
tolvajja tenne Bertünkben,
mihamarabb és
örötre bizsupolna vént meg csemetét.
Lualambra gyűrűznék levelet,
békülékeny papírt,
reménységgel etetgetném,
feleletet tán
a dűcaba is elhozna egyszer: igazat...

Jorda

Réteg rétegre, szín szívre tételt:
egy város lélelben színesedő lenyomata
szivárvánnya feszül homlokomon,
mihelyt elhal a gerendát ropogása,
Rogerius püspöt urunk Butatja,
egy elárvult lélet sem találtatit
a betormozódott napfényben.

Réteg rétegre, gyarapodó Pépre simul:
hányszor álltat erdélyi hadaink
háború előtti fényes mustrára,
Fajosunk, védelmezőnk szálla nyeregbe,
s indula szorongatott Náudorjéhvárnak,
ide búgoda Mohács után
első országgyűlésünk,
mely Erdély védelmét elrendelé,
s a gyűléset, pontos téglát
helyeződnek egymásra, meg ama
nevezetes hitzabadság-citkely...
Réteg rétegre, fő főre nehezedit,
lánggal, vérrel vatolt falat,

tatar, török, labanc adját Pézről Pézre
a zárkózni sem próbáló
város Popogatóját,
mostoha sorsú magyar emléket,
tán műzeumi pincében, padláson,
tán sirteték régi Bötárában,
tán feltve örzött levegésükben,
valahol szunyadnak jobb napokra várva,
mit kell itt még versbe nyomorgatni —
Utazó, ki itt átrobosz,
állj meg, és a cement alatt is
keresd a jeleket,
faragott követ és fát,
írás meg dísz, a gyalázó sebet,
vanak helyek, hol össze
kellene gyűjteni a port,
mit egykor váteszünt táposolt,
s fölmutatni: verse anyanyelvükt,
hányan csörgetik, mint aprópénzt,
arcul ütve minden felmenőt,

mitör a hatalom
tüzes fogókkal lépne ki —
Réteg rétegre, feltély feltélyre telepszik,
nincs bélesség a szívemben,
csak szűkölöt, vadavestett eb,
most a hang nem andalító ének,
csak hörgés és síróly,
ahogy egyre szélesebb
szíjatát hasogatnak hátunkból,
& míg kapkodjuk a fejünk,
a ballódó követ örökre szeltörétnel,
tudományba bigtatott gázteltel
örvénylenel, mindenki óvatos
helytállásban, menekvésben,
a gyűlölet már nem alattomos vérszopó, de
nyíltan támadó, kivettögött fenevad,
& a marcangolásra
csakis simogatással válaszolhatunk,
kitörölve szemünkből a nyálat,
fóhászra emelt tekintettel ?!

Deva

Füst, pernye, borom, üzőt, föld
 a jussa az élve maradónak,
 a kutyafésű hordát eltaradónak,
 gyógyolni nincs idő, árva Béla királyunk
 súlyos követ, erős várat akar,
 borsá megszaggyatott maradétként behúzódniának,
 ne érne többé ellóra szegyen,
 begyitolvajként bújdosolni,
 míg nyomorult halottaink temetetlen,
 rőbát, varjat prédái lettenek,
 anyai pör és nemes magyar vér,
 adjon halát Istennek, ki pörén, de itthon él,
 hát Beverjűt a meszet sistergő verejtékkel,
 „amit raltat délig, leomlott estére,
 amit estig raltat, leomlott reggelre.”
 Úgy lépj az asszonytestet ölelő követre,
 hogy lásd nagyszonyait, foglyot és fogvatartót,
 az egy igaz Isten haldokló prédikátorát,
 halld a seregek szüntelen dübörgését,
 fejedelmi, császári, pasai, fejedelmi,

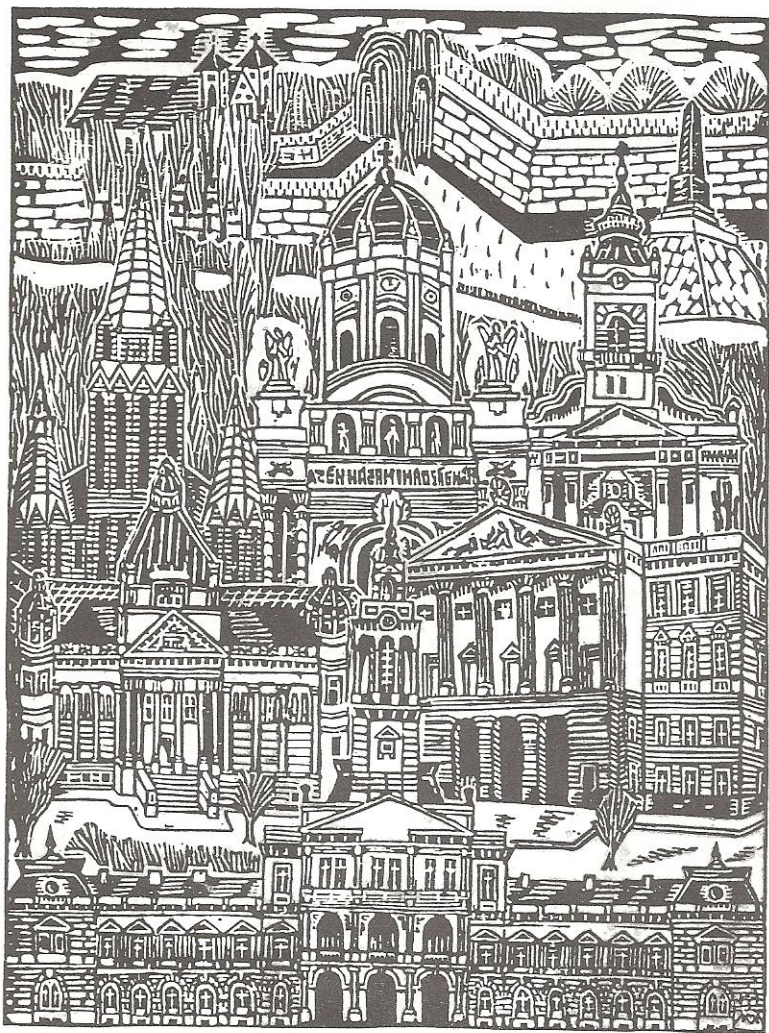

császári, tatár, török, fejedelmi, császári,
honvéd, császári sereget,
forogószélben bukfencző nyárfalevelet,
és még ne robbanjon
sem árulás, sem gondatlanság folytán,
a fekete fal sebei emlékeznek mindenre
és mindenkire: hatalmasokra, elesettekre,
 kifosztott, csönkített, betört kőhomlokot,
mutassátok meg, mi még megmutatható,
lám, a közömbös idő micsoda görgetegeket
borított örök nyugalma gyeppe,
s én tíz ujjal kaparnám ki az igazság minden
kiásható szilánkját, mert idegen
dögcédulát birtok a honfoglalás leletei,
s rossz szél hozott bennünket átokna e tájra,
senkinek, megbélyegzett hazátlannak —
Az egykori magyar szék: kő, fa, vászor, téglák,
percről percre porlók szék,
s mit tanárokat lehalkított szóval tanítottak,
mohó hitüknek úrvacsora:

„Ittem egi Dercai himes abrosz” —
Didergel a nyirkos szürkeségben,
megfoghatatlan Bigyót telkerednek tortomra,
meddig tűrhető a fensőbbiség cinikus fenyegetése,
mikor itt már semmi áldozatnak
megmagyarázható helye nincs,
semmedig sem hallik a panasz,
hát kinet, hová lesz menetele?
Még fölkapaszlodtam Rábczi hadai nyomán,
még vallottam Barcsairól az öreg fát Bérget,
de itt nincs pillangónak pihenőhely,
ifjúságnak fölépített emlékezet, csak rom és romlás —
Homokszemeimből hordanám össze
a hiányzó, egykor szétlövellt falakat,
csak még egyszer állna úgy, ahogy volt,
bárkinél volna is kedves, hogy egyszer már
mindenkéi elfogadja, s abban megnyugodjék,
mert jégkorszak ez, riadó,
s a törött szárnyú madár már nem zuhan,
csak a tollak vibrálnak még egy beveset...

Arad

F gyiszeri Karácsony ül az ágon,
almával, dióval, elmúlással,
Biszikladván minden álom,
obstitos fa, marjuló vasszegekkel,
túl akárhány fojtogató asszályon,
az öröm énekéből a hiány
fátyolos síbolyát hallom,
ahogy időnként, szivarványparát
fölszárítani, szemembe kapot:
hol vannak a mámoros nyarat,
a felejthetetlen gyümölcsfa-liget,
Maros és felszigete, homok-barátok,
csónakhíd, vár, helyőrség,
megközelíthető katalombát,
a közelmúlt Bicsapódott lettára,
végtelen emléket genyvedő bizománya,
halott város, halott nagyszülőekkel,
jelenet nyugatra vivő utolsó barátommal,
füstös, boros eszmecsereikkel,
a hegyaljai Bisvonattal, Kovaszinccal,

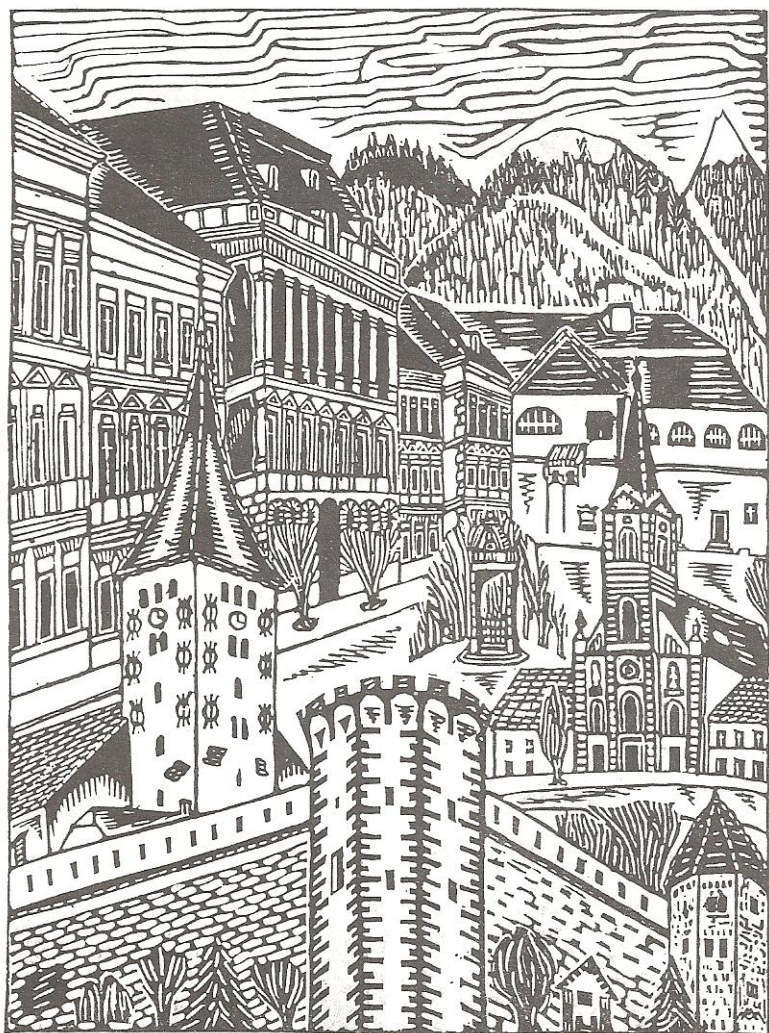

Brumpligulyás borospincével,
délutánra kizihent mámorral,
Kölyötlőri olomkatona-csatáinál,
a diófával, alatta cövegre állított paddal,
millekneumi, belvárosi homlokzatokkal,
söt-söt számon tartott stukkóval —
óriás vadgesztenyék alatt intenek utána,
hogy ismét együtt emlékezzünk:
harangzúgás ringatja az eget,
hőhér kötele teleröjít a városra,
gyűlöletes anakonda,
bajos viharfelhők locsánnak a
nemrég még szabad levegőt lélegző tornyolnak,
hej, fehér tollas, vörössíplás honvédő vitézet,
örömet bűgő, lélek hívó harangjaink
alatt győztesként vonultak a kigyófézsekbe,
a város kizivult, szerelmes asszony,
virágból rakott falak, igaz nyár,
a diadal piros rózsái,
az eszme szűzheh szelőkü,

az öröklévalóság fenyőágai,
Kobárdát, lobogót, öntörvület,
alig megszületett július, a győzedelmes,
szabadságunk törött lábú apostola
Böszönített virág- s vívót-esővel,
az ácsolt Maros-híd büszkére feszített
báltal viselte drága terhet,
s lám, már a vár falára búszott
a kimondott, vagy néma esküvéséssel
szegelt selyemlobogó,
negyvennyolc nap magyarvilág,
jaj, de hamar jöttek a betört fejű napot,
októberrel a lelket jéghegyelké fagytat,
Einek golyó, Einek cölöp Kampósszeggel,
bosszú és félelem Belső pecsétje
emésztette el tizenhármójukat!
Maradt mára a beomlott tetejű vártemplom,
egy kegyeletől feltett obeliszét,
és sorsunk, az erővel elmetszett fonál.
mely a lefojtott időben bármerre faszolhat...

Nagyenyed

 Maros lehellete hatol
 szorongatott mellkasomba,
 a Maros fehélyes örvényeivel,
 Franklét viruló almásaival,
 s már berdezi az ördög:
 áll-e még a Kuruc diákok köve,
 miriszlói „füzet testőrsége”,
 természet oltára, a Bülbös,
 Pábulat terjedelmes pincéi,
 hol a felszíni lödoboqás
 ősi sejtelmes ütemekké erjed,
 dísztelek falak! — hányszor égettek porig,
 török, tatár, parasztfaló nemes,
 vérszomjas labanc, bosszúért lihegő Tancu-móc,
 mikoris hétzág lélek áldoztatott föl
 eredendő bünyűk, magyarságukért,
 hányszor szállhatott föl Fönix,
 Beresnél nyomokat e Kis helyen,
 nem tudni, a Kút vize iható-e,
 mohát, guzmót öltött téglát,

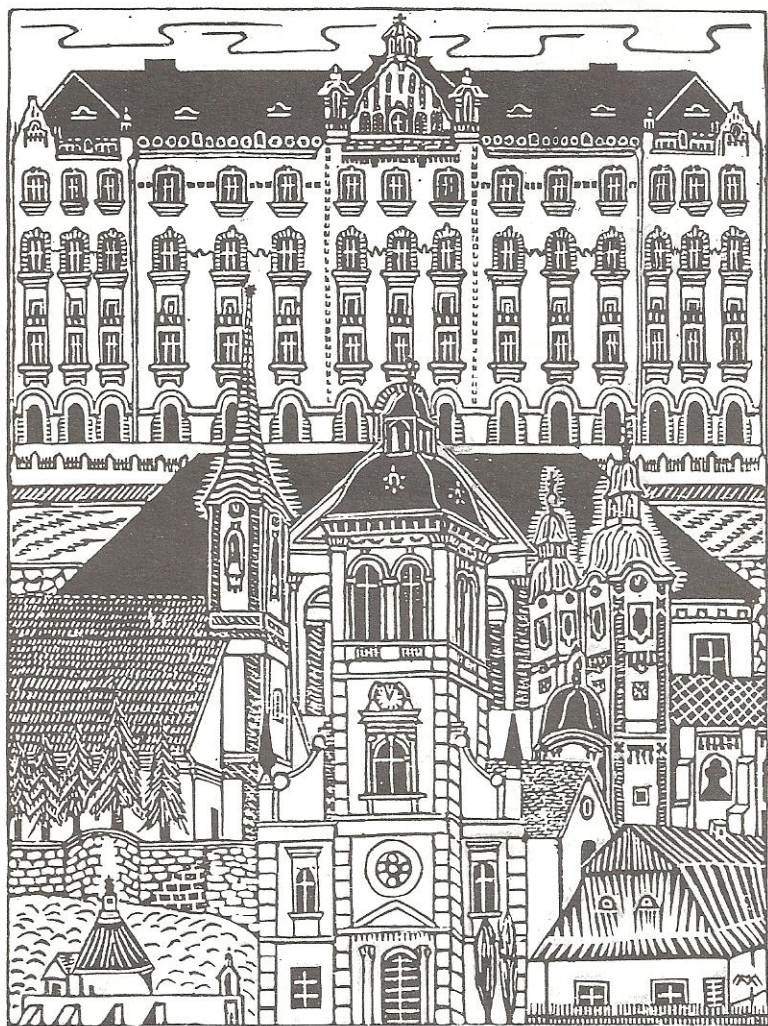

alászállásunk titkos grádicsai,
egykor ebadtaként addig toporzékoltam,
míg a Bútasó mester vélem ereszkedett alá
az udvarunkba remélt Búta,
noha a réteget szavát nem értettem,
megfoghatatlan sűly ült reám,
míg végre palára koppantunk,
fölöttünk a nappali telehold,
szavam semmi, csak reszketés,
az ásónyomban megcsillant egy gyöngyszem,
s engem vödörpostán röpitett föl a mester,
hogy bokáig, térdig, derékig vízben
elvégezze az utolsó simításokat...
E Búttájból mindig előbukkannak
az áldozatok, legyenek bár lovak,
emberek, tények, tanfolyó vagy otthoni olvasmány.
valaki büntetlenül hazudik,
Biszolgáltatottan kaptodom a fejem,
„magyarság és reformáció egyik fő bástyája,”
ne tudjunk róla, mert ma nem tanítják,

ne higgyünk a régi lexikonokat, nem akarják,
s tapsoljunk, bár imára forr a kezünk?
Ha mégis behajolok e Büttörörbe:
polgártárs, tedd föl a Keresztrudat,
Basta zsoldosai tapodják városunk határát,
hála néked, Urunk, elhárítottad a tüzet,
polgártárs, tedd föl a Keresztrudat,
Mihai bocsorosai topognak falainknál,
hála néked, Urunk, kívül tartottad a bajt,
hej, polgártárs, Kapd le a Keresztrudat,
Bethlen Gábor láthatná városunk,
tartsa meg az Urjézus Krisztus Keserves békességét,
mindahányunk boldogulására, marangolt kis országunk
mindenekben teljessé gyarapodjék, amen.
Hát így legyen, léptetett el
mindig szomorú Nagyságos Fejedelmünk,
marad némi életkedv holnapra is,
ahogy gyönyörű sétaiban ifjú Feltély tanár úr
sem tudhatta, mit visz majd el újrabzdett életébe,
mennyi az elvándorló mellkasába préselődő úr...

Székesváros

Piaetéren labodalmas járja,
táncol por a sárral,
csujjogatóst hallhat
a történelem Érgét dagasztó
láványi tatárhorda...
Estére füstöt, kormot
les az egerszemű erdő,
nézd, a templom tornya
nem fogott tüzet,
csak az Áron bá csürje
meg ne szeresse,
csak a Kolumbán Bagla
madárrá ne lenne! —
Törköt marból a
mestergerendát siratólórusa,
a dacos fölpillantás
kimondatlan szándék,
mire a hó bekötözné a sebet,
mire a fagy csitítaná a sajogást,
város legyen a romból,

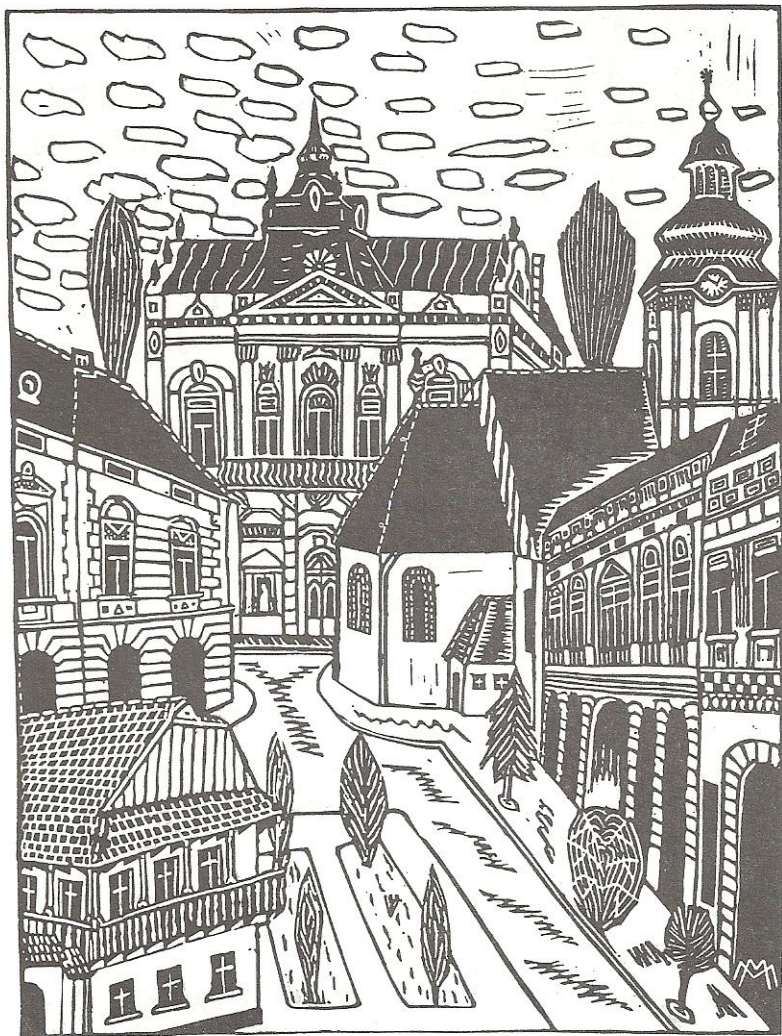

álom a roszasztó gondból,
váltásodj a veritékből!...
Sarkantyú paripa vékonyába,
Ei kedveli, ugrasson nyomába,
mert elérheti még
a huszadik századi „lófüröszte”:
ember, Ei vagy jártadban belő,
húzd most a jobbik eszedet elő,
mert a Hargitáról lesúvadva
béesel menten e nevezetes városba,
a kővet összehordattak,
földülattak, szétcsóráttak,
székely a várat nem állhatja,
de rokontalan értezhetsz számtalanszor,
nehézléptű embereket,
rebbenő asszonyok instállása,
harmadéves Kisüsti gyöngyözése,
a fenyveset biztató susogása,
Szejke vizének buboréka,
Orbán Balázs tornácára

vonogató faragott kapt
sóbaja marasztal:
csat még egy napot,
csat még egy órát,
ne vidd el a kedvünt,
hogy testvérszó bátorítson,
Érből, gyötreléből, hulló vérből
testünt, lelkünt végső erőt gyűjtson,
mert a vész lehet lassú mérég,
napról napra húzódo háborúság,
de lehet villámcsapás,
hát mi nem vagyunk gyenge
húsi áldozati bárányok,
mégis kell az együttérző szó, a példa,
hogy visszaszerezzük,
miből évről évre mosolyogva,
teroszzerűen kiforgattak,
nyitott sebeinkbe, gyalázkodva
sót és savat szórogattak,
hogy kemény derékbal is talpraálljunk!

Kézdivásárhely

Háromszét, fegyverbe!
A harangot még megtundultak,
mikor dörrenéssé olvasztottuk őket,
láz égette pelyhedző arcunkat,
Lábor Áron szavára
a kőlojza is beállt szálfának,
gyenge karunktól fröccsent a fém,
boltívet alatt, ha megpihentünk,
álmodtunk derekas csatát,
csak az obsitosok nézték
olykor zavart-furcsán reánk,
bár csak honvédek, határt őriző
büszke dobosok volnánk,
hogy ne jöhessen jövendő martalóc,
tízorni jogot és tartót,
csecsemőt odavágni falhoz,
a bünt ne borithassa por és lepel,
akár ellenünk,
akár érettünk követék el!
Megrontánk a zsebből ágaskodó bicsek,

s mint a kövezett udvarteret Kapui,
a sebet maradnak mindig nyitva,
ahogy ostoba lepték,
megpörkölődünt a dicsőség lámpásán -
Üritik a várost, portánk Büszöbét
talán már sosem léphetjük át,
utolérhet zsinosos honfibu, álomelet,
Csaba Királyfi, maroknyi székely,
ha leszünk kiutált, rühös ebe
rongyos lelkü, kifosztott boldusot,
ha fogytan a „szuronyt szegezze!”-bátorság,
s fejünkön varjú bárog...

Kik állítják föl örökös kudarcaink
nemzedékről nemzedékre bagyott stációit,
hol a török, hol a német, hol a muszka,
hol a mohó kisantant jussa?

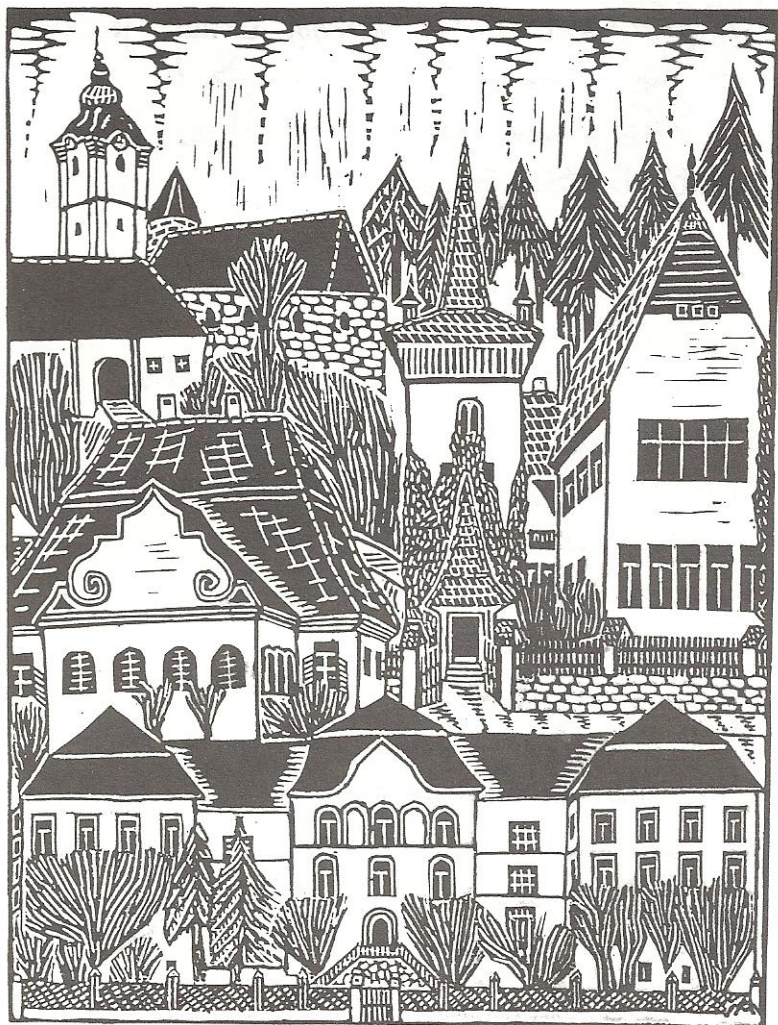
Kik hoznak bünkös hallgatásból,
cél tudatos hazugságból törvényt?

Mesterjelölt urak, könnyebb a remélet
a céhbíráknak bemutatni,

mint hivatali szószövedélekből
az igazságot kicibálni,
sarat arcról szótlán letörölni,
megkövezést hittel elviselni...
Moha meggyötörtén cipeljük az időt,
tortunkat keresi a rém,
és sokasodnak az átkeresztelkedők,
magyar harang legyen
híveikhez ragaszkodó,
járjon kéz a légtérben
föhász és csujjogató:
úgy adjon isten jobb napokat,
segédnek és kisérséget,
faragott kőnek ezer évet,
szabad városnak védőszentet,
hogy tartana távol nap mint nap
jeget, járdányt, vereskatást,
virtus legyen a szorgalom,
minden házba gyűljön haszon,
gyermekáldás, lakodalom!

Sepsiszentgyörgy

Lyertyánffi százados úrnak jelentem:
nyakuntom a muszka!

s most holmi ünnepeles
eskütétel következhetne
a szégyenlős tény helyett,
hogy itt kétszáz honvéd harcolt,
míg aladt egyetlen kar,
melyben megvillanhatott a kard,
testüket kőzár lovak tapodták,
hogy a város köveire léptethessenek
a szerencsését, kitnek húsába
nem jutott az önvédelem
lelkesült golyóbiszáiból...

Kell emlékeznünk az elesettekre,
Ali, temesvári pasa rabizóján
elhurcolt kilencszázra,
a névtelenül pusztultakra
e kövek bírásáért!

Az őrhely neve:
Székely Nemzeti Múzeum,

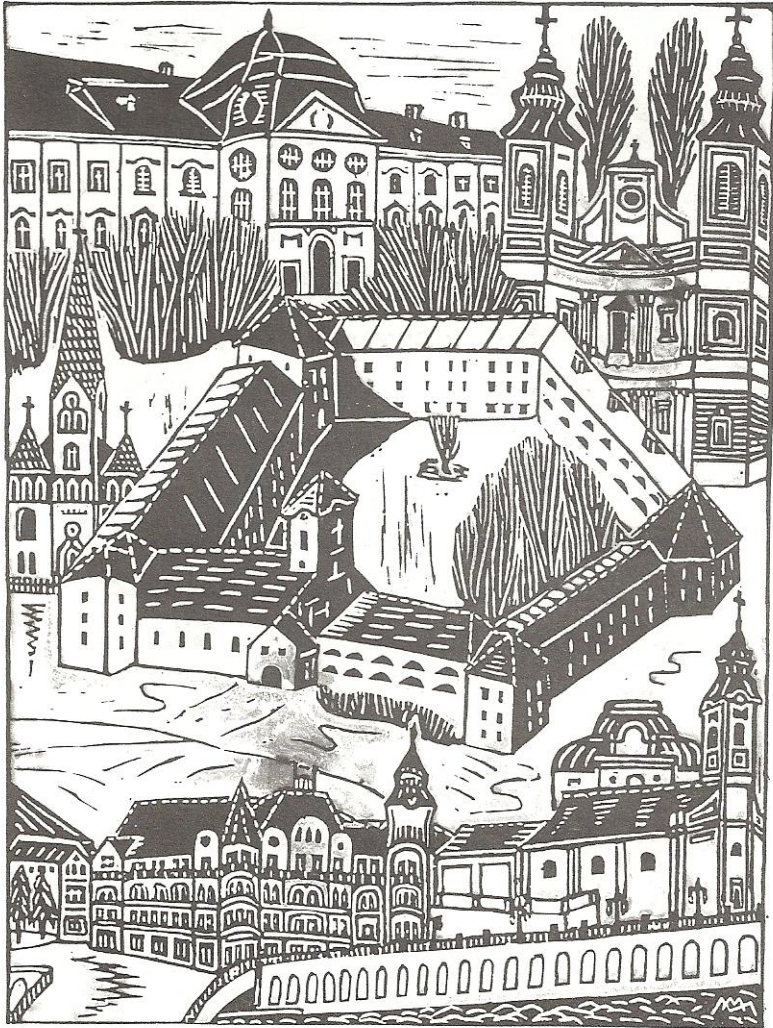

a kimenetített és lebombázott
erekllyét fájna,
atár az amputált testrés
megfoghatatlan helye,
az emlékezés nyugodt ritmusát
összetűszálját robbantásot,
egymást erő házkutatásot,
jöndulatna^l bemutatkozó
fenyegetése^t, rejtélyes haláleset^t,
egy hatalom retteg nyelvünet^t,
mégsem tudok büszke lenni!
Ugy sétálj a rétyi nyírben,
hoggy minden utolsó, egyszeri,
mint a kibulló tejfog,
ajándék a sorstól,
atár találkozás, atár egy tavirózsza,
borzongás a fűtlyösbedvü Nemerétől,
hoggy az Ott partján nézelődve
halld meg a visszavonhatatlan,
termet rengető két szót:

-Leszen ágyú!
ahogy a székelyek egyetlen igaz vezére
elintézte a Bicsinyes ellenkezést,
-élete és halála ágyú-
ahogy szót tudtak emelni eleink,
mi meg reszketünk, s hallgatunk,
s Binek engedik: szava becselenség,
minden hangja árulás...
Mikor már rájöttél,
hogy legjobb Komád, ki följelentett,
s a városból kifutó jegenyét is
leborulásra rendeltették,
a messziről rálátás ködét
bessegesd minden fölwillanó Bépbén,
úgy próbáld rögzíteni valamennyit,
mert most Beserűség a rend,
de talán majd holnap
mégiscsak elfogadják Binyújtott Bezed,
s nem lesznek többé
Janus-arcúak a tények.

Nagyvárasd

Arpádiak örök pihenőhelye,
 labóik miként nyugodhatnak,
 midőn az egykori falat
 végpusztulásra hagyatták,
 békés természetű holtak, nem kísértik
 a rajtuk tapadó utódokat,
 elernyedt kar, elernyedt kor,
 nem vetik le a jöttmentet, pedig
 a hatodik ostrom után nem volt szűgyen
 harmincket esztendőre átadni a Kulcsot
 a falra szögezett, elárult hitlevéllel!
 A névsor legalább fölmutatható:
 Szent László, Második István, Második Endre,
 Negyedik László, Beatrix, Mária, Zsigmond,
 vésett kö, ha van, törmelék,
 akár a régen volt lapot,
 török, tatár, német időt
 együtt sem lehettek elég' alaposak,
 e század garatján csúsztak le kincseink,
 s vágott ide az ördög kecskelába,

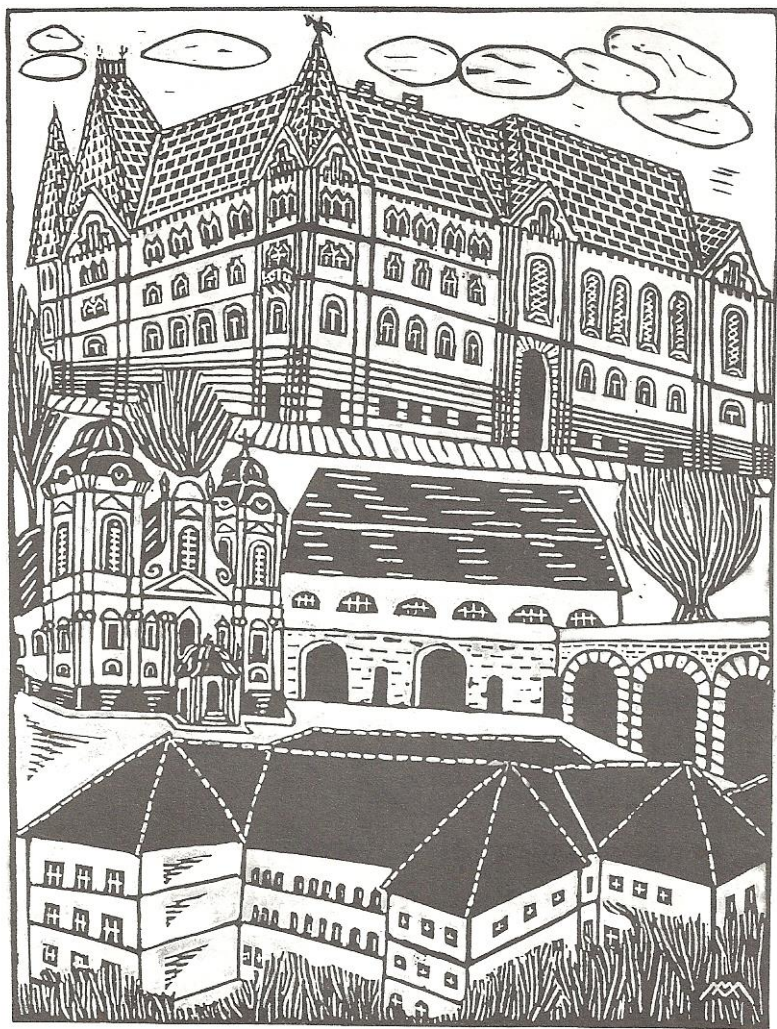
Ei másként tudja, adjon számot
mindenről, egyenként, külön-külön,
anélkül, hogy egyik szavával
a másik könnyen arcul csapódna,
vajon hová lettek azok a hős gének,
mikor a várat a török viltta,
s a bent lévő embereket
a végső mustrára előálltát,
az egész várbeli nép bástyánként
és minden rendbeliét,
Ei-Ei az ő rendiben,
mikor is minden kordé dolgoz
tilalomba tétette,
hogy Ei-Ei a közjéért élne istenesen,
mert Ott VOLT:

Balogh Máté, várkapitány,
ifjabb Ibrányi Mihály, Ei azzal jött be,
csak lábánál fogva vihetnék Ei,
Szalárdi János, Báptalan és haditudósító,
Takács István, törvénybíró,

ott voltak mind, a bástya kapitányok,
 olyan is, ki épp a tatár rabságból
 szabadult nehéz sere árán,
 a vasból kivágott Rákóczi-hű rabok,
 és még igen sokan hadnagyok, gyalogok,
 tanuló deákok, kitet névről ismerünk,
 hajlékut a bástyában,
 melyért vértet tették föl,
 s hogy mindenek rendben legyenek,
 a város, a falakon kívül fölgyújtatott,
 nézhették a vitézek
 homlokut verejtékét, karjuk fáradtságát,
 addigi életük minden javait,
 mennyire általsüthetett
 a falakon figyelő arcokra a láng,
 állottak jászó nélkül a kövek:
 Aranyos-, Bethlen-, Csontka-, Királyfia-,
 Veres- meg a Kapu-bástya,
 hát így olvasok jelentet,
 s minden sejtemben érzem gérjeit!

Temesvár

árga villamosot, partot és diátot,
nyelvek szivderítő Bábete,
Keresném a mólót, ezernyi hajót,
hát nem ez az Adria?

Gát áldogálunk céltalan,
régem nem folyamodva sentkíhez,
ha elakadunk a „Máriánál”,
semmibe ágazik a pálya, vagy mégse? —
Isten követe útban van e helyre?

Part parttal ölelkezik, hogy
egyáltalán legyen levegő, szívható,
ne érződjön az égett hús büze,
mégis itt minden költészet,
mert tucatnyi nyelv

vitéz lovagját hallgathattam,
az utcán is megfért

román, sváb, szerb, török,

í ami maradt még, magyar,

ez ám a vérzivatar örökös tartománya,
ahogy lilettetnek elgenyvedt titkok,

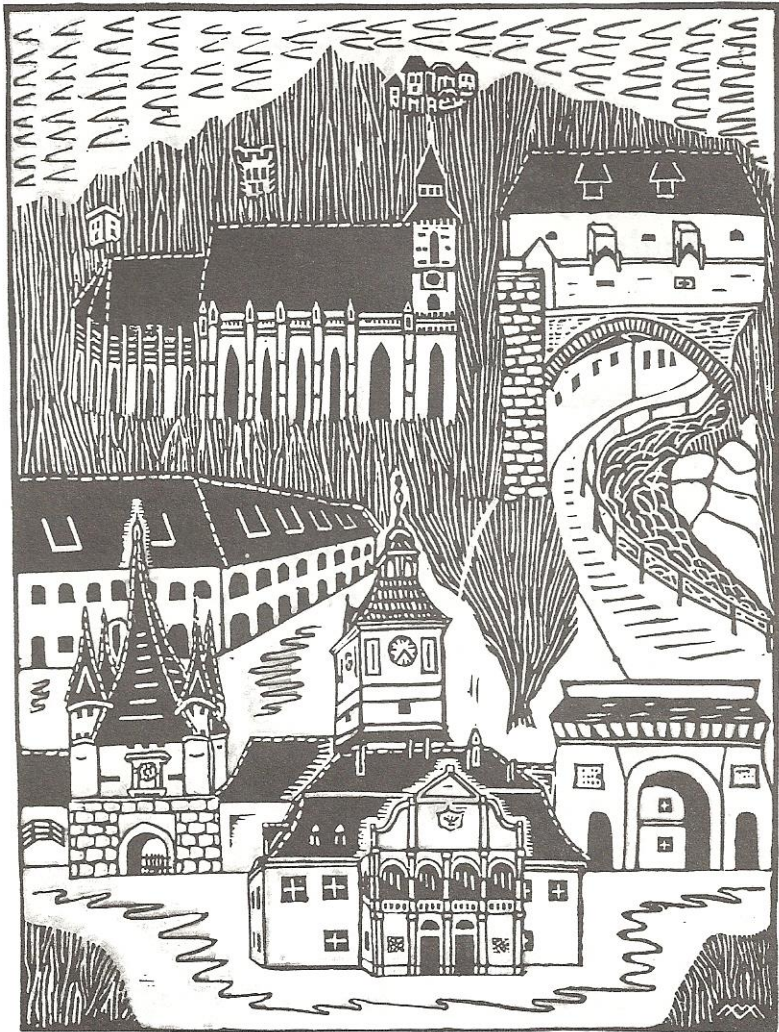

az elszuszorgatott Látóhatár,
a csöbehúzott gyerekek,
szegény, veszélyes felforgató elemek,
mi lesz, ha elfogy a levegő,
ha vallani Béne barátodról
mindenféle undorító Boholmányt,
mi lesz, ha a szomszéd szobában
őt felsőled biztatják,
s az alezredes ingázik
tépelt bőrömmel védett igazatok között,
újra meg újra fölgerjesztve
a tüzet üstjeitek alatt?—
Diabélet varázslat,
dobkeretre feszített agyszövet,
por szemek díszszemlére sorakozója,
senki nem féltheti az irháját,
hisz nem is bírja azt kedvére,
egy évtizeddel odébb, verset is átírva,
figyelvem kell e helyre,
a térség Párizsára,

hol először siterült
a nagy Eözs veselkedés,
hol a sandaság először száműzetett,
s a távolból is törölhettünk örömtönnyet,
életében megigazult lelkészünkért,
az ellenünk nevelt románokért,
kik testükkel védte Öt meg!
Szóljunk, szóljatok minden nyelven,
hogy fejsze, furtosbot ne lehessen
senki kezében magyarázat,
mert a pillangók szárnyáról
a hímzör is elenyészhet,
a magnóliák illata is
egy éj alatt emigrálhat,
a fekete rigók reguláris serege is
letheti a fegyvert,
s akkor mi marad
az alig föl szabadult
mindenre mohón adózó
többségi értékeknek?!

Brassó

zárogat söre fölzántja a leltem,
csak a virtus ki ne törjön,
ahogy vacogok a sárda tekintetektől,
tán zárját a kapukat,
kijutni innen, Apó már vár,
de nem rohanhatok
összetörve széklet és padot,
öröklévalóság az ajtóig jutni,
fegyelmezett vagyok,
lovam várja szokott burjantásom,
háza, háta puha, meleg, remegő vonal,
életem van reá szerzőmre,
vastag sötét ingerli finom bőrt,
nem tűrheti tovább hiányomat,
sürgetőn kapar követ és port,
sarkantyúmról friss vér hull,
a kapuk tarbomba libegnek,
az ott az utolsó, a levegő,
innent együtt recessen Apóért,
ki botja hegyén hord szabadságot,

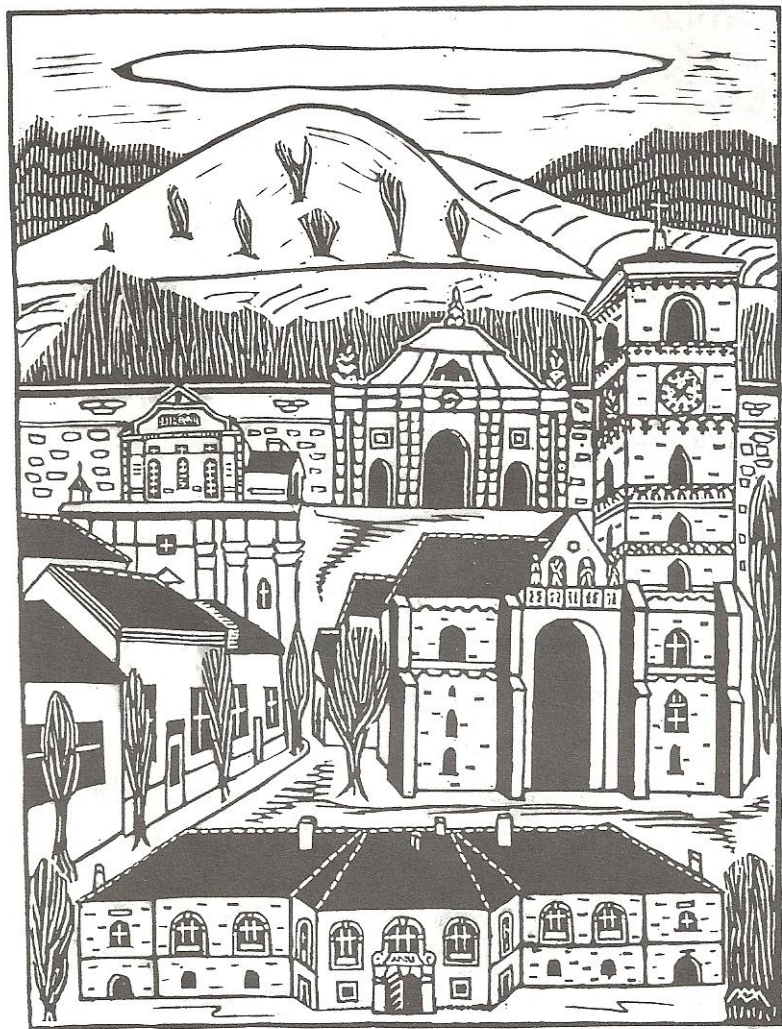

testén sebfoltok sebet,
nincs kimerültség,
fojtó halálfelelem, míg
elpusztíthatatlan Heraklészünket
követgetjük vakon,
nyeregből le sem szállva
jelenthetem büszkén, hogy éltek,
s az apró ravasz szemek lecsukódtak,
nem is sejtve az úr
holnapi ostromos napját,
ők látták Jékely Mózes
meggyalázott testét,
Erdélyország legnagyobb
fölrakott hullahegységét,
e város nappal fészlő rózsá,
szünköltkor fatáblák becsapódnak,
s az úristen is a Küszöbön hálhat,
éjszaka méregbe mártott tövis,
rohammal bevehető,
a Fellegvár Pétszáz honvéddal

huszonyolcezer bosszús muszka
ellen két napig tartható,
aztán lefull a szabadságharc
fehér zászlaja,
s már a harangok sem tudják
bőseink névsorát,
már nem mi ütünk rajta
üres bendővel az ünneplő dőzsölőben,
s nem vigaszt az ellenállóknaak,
hogy a lapulókra is sor kerül,
irhatja ki-ki a reverzálisát,
újra meg újra betömni esküvéssel
a bizalmatlanság marásra látott szeját,
s élni napról napra toprongyos lélekkel,
a mutatóványos külső-belső családjaival,
az alig leplezhető remegéssel,
mert így bívánja az életöstyön,
a nemzedékről nemzedékre
arcot öltő fohász, labásba zárt
egyetlen kincsiünk, anyanyelvünk.

Gyulafehérvár

ősbajtást hallok,
pillérek, sarkofágok
néznek össze a látogató

vizyázatlan csörtetésére,
hát ő sem ismeri

az örmagában is szívszorongató névsort:
Hunyadi János, Basta poraiban meggyalázta,
Jzilégyi Erzsébet, bánattal lefátyolozva,
Hunyadi László, köpenye a hóhért illette,
Korvin János, királyi fattyú, tán Balandor,
Izabella hányattatásban is zsarnok királynő,
Fráter György, zsoldosok döfték le aljasul,
János Zsigmond, maradék ország, maradék királya,
Báthory András, nevénél áldozata,
Bocskai István, mérge-e vagy rontás
Bethlen Gábor, maradványát tatár gélbe szórta,
Apafi Mihály, török-báb, vagy utolsó igazi fejedeleny...
Hányszor kormozták be
a város minden gerendáját,
hányszor irtatott ki az utolsó gyermekig,

hányszor törték apróra
mozdíthatatlan kincseit,
mint Bathory Zsigmond tette,
hogy mindet magával nem vihette,
jártomban a téglák lázát tapintom,
mint fagy ki egy fejedelmi székhely,
a vérbe öltözött kaputövek,
mint futott a tudással felfegyverezett
református főtanoda
a jatatagán érvei elől,
s ha besurrantok a bedeszkázott,
dudvában rejtező temetőbe,
a csontok századokon átsuttogva
rögtön számonkérnek,
s nem válaszolhatok,
csak ottthon érzem magam,
minden bibetűzött név
egy-egy atyai pofon,
a leomló árkládok mondanak ítéletet,
semmik vagyunk, megtűrték, leköpöttek,

szülőföldünkön jöttment földönfutót,
amit sgorongathatót:
bot vagy olvasó,
öseink egyszer volt, megtagadott becsülete,
a géneket emlékezte
hűlő porcelán,
ahogy úttalan utakon futunk
háza Lengyelhonból,
lábnak nyomán kifogyhatatlan
asszonyi könnyel
minden tatárszigre került
erdélyi atyafiért,
homlokunkon tébolyító migrénsívég,
mert mi vagyunk a pengén pihenők,
sikoltó szálfa
tobzódó borókát közt,
fegyvertelenek egy frontonál senkiföldjén,
idegen hordalékok
a szennyből fuldoló Maros hátán,
mely partra vet talán, valahol...

(1989)

ISBN: 963 04 2098 8

Kiadja: A Könyvbaráti Társulás Füzesabony

Felelős szerkesztő: Miriszlai Miklós Füzesabony

Készült a Hangácsai Nyomdaipari GMK-ban Andornaktálya

1992. 0224.250 db

